

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулаа!

БУРЯАД ҮНЭН

1996
АВГУСТЫН
14
Зунай хүүл хүхэгшэн
хонин барын 30
СРЕДА
гарагай 4
№153 (19493)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

6,5 МИЛЛИАРД ТҮХЭРИГЭЙ УРЬҢАЛАМЖА

Правительствын захиралтаар "Востсибуголь" гэж акционернэ бүлгэмдэ трансфертхээ 6,5 миллиард түхэригэй бюджетэй урьһаламжа үгтэбэ. Республикын аймагуудта шулуу нүүрһэ дэгтээһэнэй ашаар жэлдээ 120 процент хэмжээтэйгээр октябриин 4 болотөр бусаажа үлдэхэ байна. Республикын нүүрһэнэй предприятинуудай

хүдэлмэрилэгшэдтэ салин хүлһыень түлэхэ талаар үри шэриез бусаажа түлэхын тула Буряад Республикын Правительствын, "Востсибуголь" гэжэ акционернэ бүлгэмэй болон нютагай районуудай нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн гулваануудай хоорондо баталагданан хэлсээнүүдтэй тааралдуулан, иимэ шиидхэбэри абтаба.

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИИН ДОЛООН ХОНОГ

Буряад Республикын Правительствын Президиумэй седани августын 8-да тэргэгдэхөөр хараалагданан хойшлоуулагдаһанайнгаа үлээр үсэгэлдэр болобо. Агропромышленна шлексын эдээ хоолой ба босоруулын мншленностиин предприятинуудай хүдэлмэриин туритай болгохо тухай" Республикын Правительствын 25 оной августын 28-най тоололой ямараар үлээрүлдэжэ байһан тухай, Буряад Республикын гадаадын экономика ба асхоорондын ажал ябуулга тухай" Буряад Республикын уулын проект тухай, "Хүнэй, амитадай болон амануудай онсо аюулта үлээрүлдэжэ Буряад Республикын газар дайдые ажаллаха" тусхай зорилготой ажал ябуулгануудай программа тухай болон бусад ажалнууд тэрэнэй зүлэхэ

зүлдэ табигданан байгаа. Гэдэнэ доторой халуун үбшэнһөө хэргылхэ, тэрэниие сараха талаар штабай суглаан августын 15-да үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Хоёрдохи сезондо үхибүүдэй зунай амаралтын ба элүүржүүлгын дүнгүүдэй талаар республиканска селекторнэ зүлөөн августын 16-да болохо. Корейн үндэһэн соёлой түбэй байгуулагдаһаар табан жэлэй ойдо, Корейн бээ даһан байдалтай болоһон үдэртэ зорюулагдаһан хэмжээ ябуулганууд августын 17-до үнгэргэгдэхэ. 1996-1997 онуудта Монгол болон Россин хоорондох региональна ба хилэ шадарай харилсаанай талаар нэмэлтэ комиссийн седани энэ долоон хоногой туршада үнгэргэгдэхэ байна. 1996-1998 онуудта Правительствын бээлүүлхэ ажал ябуулгануудай программа дүүргэхэ талаар республикын Правительствын седанида

материалууд энэ неделидэ бэлдэгдэхэ ёһотой. Худалдаа наймаанай-экономическа, эрдэм-техникын харилсаанай талаар Россин-Монголой Правительстванууд хоорондын комиссийн нэгдэхэи седанида бэлдэхэл хэгдэхэ юм. Август барын хүүлшын 10 хоногто эрдэм нуралсалай хүдэлмэрилэгшэдтэ халуун хаһа болодог гэшээ. Багшанар болон хүмүүжүүлэгшэдтэй августын конференци эгээл энэ үедэ үнгэргэгдэдэг. Эндэ болоһон хөөрэлдөөнүүд, хэлэһэн үгэнүүд, эрдэм нуралсалай хүдэлмэрилэгшэдтэй һанамжанууд, дурадхалнууд али бүхы нургуулинуудые, эмхи зургаануудые нуралсалай шэнэ жэлдэ ямараар бэлдэһэн тухай, ямар дутуу дундануудай бии байһан тухай асуудалнуудые табидог юм. Буряад Республикын Президентын ба Правительствын хэблэлэй албан.

УЛАСХООРОНДЫН АРХЕОЛОГИИН КОНГРЕСС—УЛААН— ҮДЭДЭ

1896 ондо Хяагтада Юлиан Доминикович Талько-Гринцевич түрүүшынх иез гуннуудай буусануудые малтажа олоһон түүхэтэй. Тэрэ гэнһнхээ хойшо аяар 100 жэл үнгэрбэ гэшээ. Байгша оной августын 12-то 100 жэлэй ойдо дашарамдуулан, манай республикын Правительствын Байшангай зүлөөнэй зал соо уласхоорондын археологийн конгресс хүдэлмэриез эхилбэ. Гуннуудай археологийн 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ конгресс августын 12-һоо 16 болотөр Улаан-Үдэдэ үргэлжэлхөөр хараалагданхай. Энэ конгресстэ хабаадахаяа Америкын Холбоото Штадуудһаа, Англиһаа, Франциһаа, Японһоо, мүн тиихэдэ Россин олон тоото хотонуудһаа, тэрэ тоодо Москва, Санкт-Петербург, Новосибирск, Шэтэ, Магадан, Уссурийск, Владивосток хотонуудай болон манай республикын мэдээжэ археологууд, эрдэмтэд олоороо сугларһан байна. Тус конгрессые нээлгын үедэ Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А. Ч. Нимаева, соёлой министрэй 1-дэхи орлогшо А. М. Майорова, Бүхэдэлхэйн

археологийн конгрессэй гэшүүн Марианна Дюмафри, дид хамба-лама Доржо Цыденов гэгшээд үгэ хэлэжэ, конгресстэ хабаадагшадта аша үрэтэй ажалай амжалта хүсэжэ, конгресс эмхидхэһэн Буряад Республикын Правительствата баярые хүргэбэ. Долоон хоногой болзор соо үнгэргэгдэхэ энэ конгрессэй бээлүүлхэ программань тон ехэ, үргэн юм: 5 секцеэр 80 гаран элидхэлнүүд уншагдаха. Буряадай Эрдэмэй түб соо БНЦ-дэ эмхидхэгдэһэн тусхай 2 выставкэдэ эрдэмтэд ошохо хараа. Доодо-Ивалга ба Оншурково нютагуудай хажууда олоһон гуннуудай буусые археологууд шэнжэлэн үзэхэ, этнографическа музей ба дасан ошохо хараха түсэбтэй. Августын 15-да Археологуудай һайндэрэй үдэртэй дашарамдуулан, Хяагта хотодохи гуннуудай археологическа хүшөөнүүдые харахаяа конгресстэ хабаадагшад ошохо ёһотой. Олон ороной эрдэмтэдэй, археологуудай хабаадалгатай Улаан-Үдэдэ боложо байһан уласхоорондын конгресс хүдэлмэриез үргэлжэлүүлдээр. Л. ГЕРГЕНОВ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВАДА

1996-1997 онуудта республикын профсоюзудай үлээрүлдэжэ хангагшадтай холбоонуудай Правительствын хоорондох региональна бээлүүлхэ талаар өөһэдын хэмжээ ябуулгануудай түсэб Правительствын тогтоолоор галдаа. Урьһаламжын-мүнгэн һангай политикада гүрэнэй ажал ябуулгын үүргые шагнагдаха тухай Россин Правительствата дурадхалнуудые галха, салин хүлһэнэй саг соогоо түлэгдөөгүй аһаа уламжалан, пенсионно жасада, региональна страхованин жасада мүнгэ зөөри тухай саг соогоо оруулаагүй байһанайн түлөө региональна үйлэдбэрийн халбарийн предприятинуудта яла тохолгые болуулаха тухай дурадхалнуудые Россин Федерацийн Правительствата оруулаха гэшээ эдэ хэмжээ ябуулгануудай нэгэниинь болоно. Угайдахада, аша туйһы хэрэглэгшэд энэ һааталгада үлээрүлдэжэ шүү. Жэһэнэнь, республика дотор эдэ үйлэдбэрилэгшэдые гүрэнэй зүгһөө дэмжэхэ ажал хэмжээнүүдые хараалха, Буряад Республикын мүнгэн һангай үндэһэ нууриие туритай болголын програмнуудые зохёохо мэтэдэ федеральна байгуулалтануудай хараалсага шухала удха шанартай байна.

ЕХЭ ХОХИДОЛ УШАРУУЛБА

Энэ жэл айхабтар хуурай, халуун зун боложо, манай республикын хүдөө ажахыда ехэ гарза хохидол ушаруулаа. 53,528,5 гектарай ургаса сүм һалгаагдаа, 5858 гектарай сабшалангай ногоон галдагдаа. Хуурай ган гасуурһаа Бэшүүрэй болон Мухар-Шэбэрэй аймагууд илангаяа ехээр хохидоһон байха юм. Бороо хурын ороогүй байһанһаа уламжалан, Бэшүүрэй аймагай таряалангай 54 процентын орооһо таряан хосороо. Мухар-Шэбэрэй аймагта 70 процент талмай олон жэлэй ногоон хатажа һалашаһан байна. Республика доторнай дүн хамта 126 миллиардһаа дээшэ түхэригэй хохидол ушаруулагдаа. Ган гасуурһаа хохидоһон ажахыннуудта туһаламжа үзүүлхэ гуйлгатайгаар республикымнай Правительство Россин Федерацийн Правительствата ханданан байха юм.

А. В. Игнатьев олон жэлэй туршада Улаан-Үдын судна үлээрүлдэжэ заводто ажаллаа юм. 1985 онһоо тэрэ барилгада хабсаргаһаар хүдэлжэ эхилээ. Мүнөө Анатолий Васильевич хизаарлагдамал харюусалгатай "Монолитстрой" бүлгэмдэ хүдэлнэ. Дээдэ гарай мэргэжэлтэн һурамхи, даланги ажалдаа үндэр бүтээсэ туйладаг заһшалтай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. В. Игнатьев. М. ШАНТАКОВОЙ фото.

Үндэр ургаса - үдэр бүрийн оролдолгоо

ТАРЯНАЙ хүсэд ургаагүй, ямаршье ургасын абтахань мэдэгдээгүй байхада, ерэхэ хабарай тарилгын үрэн тухай хөөрөлдэхэнь дан эртэ гэжэ ханахаар ааб даа.

Тээд иигээд мэдээгүй байтар намар болошһон, ерэхэ хабарай тарилгын үрэн хааха, сэбэрлэхэ саг тулашалан байхал. Эгээл энээн дээрхээ ёһотой таряаша зон урданһаа хойшо бүри хабар, зун байхада, ерэхэ тарилгынгаа үрэнцдоо ханалаа табижа эхилдэг байһан. Ушарын юуб гэхэдэ, үндэр ургаса абахын тула газараа

гэжэ хүлээхэнь бэрхэтэйл ааб даа. Игэ талаараа илангаяа ехэтэ ханаагаа зобохо юумэн гэхэдэ, дээрэ дурсагдаһан аймагуудта, мүн ондоо тээгүүршье һүүлэй үедэ үрэнэй шанар жэл бүри муудажэ байна гэжэ тэмдэглэхээр.

Үрэнэй шанар юуцадэ ехээр мууданаб гэхэдэ, олохон ажыхнууд ооһэдынгоо абанан ургасанаа хүсэд хүрэхэ үрэнэ бэлдэжэ шадаагүй дээрхээ, эндэ

ажыхы (ахамад агроном В.А. Павлов), "Хоолос" гэжэ хамтарал (агроном Л.Л. Воронцов) болон бусад ажыхнуудыг онсолон тэмдэглэхээр.

Зэдын аймагайхид һүүлэй жэлүүдтэ һайн шанартай үрэнэ ургуулжа абаха, сэбэрлэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Эндэ аймагай ооһэдын хүтэлбэрийн захиргаанай гулваа А.Ц. Идамжапов, хүдөө ажыхын

МҮНӨӨННӨӨ ҮРЭНЭНДӨӨ НАНАЛАА ТАБИХА

һайнаар элдүүрилжэ, үгэгжүүлжэ, саг соонь тарилга хэхэхэ гадна, эрхим шанартай, сортовой үрэн тариха хэрэгтэй. Тиэхэдэ эрхим шанартай үрэнэ ургуулжа абаха, бэлдэхэ гэшэ нэгэ үдэрэй, нэгэ һарын хэрэг бшэ.

Гэбэшье олохон ажыхнуудай агрономуудай, таряашадайшье энээнине хүсэд ойгодоггүй гэхэ гү, али ёһоор тоодоггүйн харамтай.

Энэ талаар үнгэрһэн хабарай тарилгын дүнгүүд энээнине элитээр харуулжа үгэнэ ха юм. Республикын ажыхнуудта энэ жэлдэ бүхыдоо таригдаһан ороһото ургамалнуудай хахадһаа ехэнхинь үрэн болгогдохо тарьяан болоно. Тэрэн 170 мянга шахуу гектар газар эзлэнэ.

Тээд гэрэ газартань хэр һайн ургаса үгэхөөр эрхим шанартай үрэн таригдаа гэшэб? һайн, ургаха шадалтай, тарилгын шанарта хүсэд хүргэгдэһэн үрэнһөө һайн, ехэшье, мүн шанартайшье ороһон абтаха ха юм. Үнэндээрэ Баргажанай, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Түнхэнэй, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын аймагуудта таригдаһан үрэнэйнь оройдоол 44-һөө 74 хүрэтэр процентнь лэ тарилгын шанарта хүргэгдэһэн байгаа. Бшэ үрэнэйнь муу шанартай, ёһоор сэбэрлэгдээгүй байба. Муу шанартай, ургаха шадалаар нула, эдэб холисоотой, тэрэ муртөө ёһоор хордогдоогүй үрэнһөө һайн ургаса абтаха

тэндэхэ эдэб янзын үрэнэ абажа тарина. Тэрэнэ ёһоор сэбэрлэншьегүй. Зарим ушарта лабораторидо шалгуулхадаа, буруугаар шэлэһэн, миил шодэ бүрэлүүлһэн дээрхэнь бүхы үрэнэйнь лабораторийн шалгалтын харууһанһаа тад ондоо байдаг. Энэ олонхи ушарта агрономуудай харюусалгагүй дээрхээ болоно.

Муу шанартай, ёһоор сэбэрлэгдээгүй үрэнэ тариха гэшэмнай юуб? Жэшээнь, гектар бүхэндэ 200 килограмм тиимэ үрэн тарихада, гектар бүхэндэ аяар 800 мянган буртаг ногоон гарахадаа, яагаад һайн ургаса абтахаб даа.

Гэхэтэй хамта, республикын олонхи ажыхнуудта диилэнхидэ үнэн сэхэ, ажалаа һайн мэдэхэ агрономууд хүдэлнэ. Тэдэнэр шанартай һайн үрэнэ ургуулжа абаха гэжэ жэл бүхэндэ оролдоно.

Тусхайлбал, Зэдын, Хурамхаанай, Загарайн, Бшүүрэй аймагуудай олохон ажыхнуудай агрономуудай, складаудыг даагшадай үрэнэндөө бүхэи жэл соо ехэ анхарал хандуулдаг дээрхээ энэ жэлдэшье бүхы үрэнэй 90-92 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдэһэн байгаа. Тиэхэдэ Бшүүрэй аймагай 15 ажыхын 10-ниинь үрэнэ тарилгын шанарта хүсэд хүргэжэ тарья юм. Илангаяа Калининай нэрэмжэтэ колхозыг (ахамад агроном П.И. Терентьев), "Новосретенский" гэжэ хамтын

управленияи начальник Г.В. Корнев энэ хэрэгыг нарин хиналтада абажа, аймагай үрэнэй инспекцийн начальник Т.Н. Вершининада али болохо дэмжэлгэ, туһаламжа үзүүлдэг.

Мүнөө тарьяанай түлэг ургажэ байхада, аймагуудай захиргаанууд, хүдөө ажыхын управлени, ажыхнууд таряагаа үшөө дахин хаража, хаанань бараг һайн, үрэн болохоор ургаса гарааб гэжэ тэмдэглэхэ, буртаг үбһэтэй һаань, тэрэниие сэбэрлэхэ ямар хэмжээ абахаб гэжэ тодорхойлохо, энэ хүдэлмэринэ оройтуулангүй хэжэ эхилжэ шухала.

Түрүүшын ээлжэндэ үрэнэй участогуудыг буртаг ногоонһоо сэбэрлэхээр гербицид хоро сасаха, таршаа хорхойһоо хамгаалхын тула тарьяанай полинуудай захар хоро хаяха, тойруулжа хахалха хэрэгтэй. Тарьяанай хоолосложо, залаалжа эхилхэдэ, сортовой үрэнэй участогуудыг илангаяа наринаар харууһалха, суперэлитнэ болон нэгдэхэ, хоёрдохы репродукцийн үрэнэ илгэжэ абаха хэмжээ ябуулжа байна. Энэ жэлдэ республикын зарим ажыхнууд "Россин үрэн" гэхэн фирмэхээ РНС, Р-1, Р-2 репродукцийн үрэнэ худалдажа абаа юм. Тэрэ үрэнэеэ алдахгүйн тула ажыхнууд поли бүхэниие наринаар тэмдэглэжэ, буртаг ногоонь сэбэрлэхэ, хуряахадаа бусад тарьяангай холихогүй гэжэ оролдохо ёһотой.

ЭРХИМ ДҮНГҮҮД

Уланхаанай ажыхын механизаторнууд хабарайнгаа тарилга агротехническэ һайн болзортго дүүргээ һэн. Эдэнэр тарилгын эхилхэхэ урид гэхэ гү, али үнгэрэгшэ намартаа сэбэр паар хахалһан, үрэнэ хүрэнгөө хүсэд бэлдэһэн байгаа.

Уланхаанай механизаторнууд тарьяалангайнгаа газарай хошошье һаа, полевой стануудта хэдэн хоногоор байрлажа, тарилгаа түрүүлэн дүүргээ һэн.

Мүнөө эдэнэрэй оролдолго харагдажа эхилээ. Үндэрөөр ургаһан тарьяан хоолосложо, һэбшээндэ аанханаар долгилон, миралзан харагдадаг болоо. Эндэ тус ажыхын механизаторнуудай бригадир Игорь Дондуновай хубита ехэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. ДОНДУПОВ. В. ТОЛСТИХИНАЙ

Ушарын юуб гэхэдэ, һүүлэй жэлүүдтэ республикын ажыхнууд БурНИИСХ-һээ яһала горитой эрхим репродукцийн үрэнэ абаһань, тэрэнэ ёһоор ургуулжа, хадагалжа шадаһагүй. Тэрэн дээрхээ бүхыдоо ажыхнуудта үрэнэй шанар муртэй һайн болоногүй.

Үрэнэй ороһо тарихынгаа урда ёһоор хордоггүй дээрхээ тарьяанда эдэб үбһэн бии болоно. Ивалгын, Хорини, Хэжэнгын, Сэлэнгын аймагуудта горитой тарьяанайн гуламнагай байха юм.

Республика соо сортовой үрэнэ ургуулдаг ажыхнууд, мүн тусхай бригада, звенонууд бии гэшнэ. Тэрэ үрэнэйнь сортынгоо эрилтэдэ хүрэхын тула уридшаан апробацн хэхэ хэрэгтэй. Ажыхнуудай хэһэн захилай ёһоор, үрэнэй гүрэнэй инспекци тиимэ апробацн хэжэ үгэхэ болоно. Энэнь юугээрээ онсо шухалаб гэхэдэ, тэрэ апробацн үндэһөөр үрэнэ ондоо тээшэнь худалдахадаа сэнгыень зүбоор тодорхойло байна.

Иигээд удахагүй тарьяанай тоогуудыг бэлдэжэ, тарьяа сэбэрлэдэг машина, түхээрлэгнүүдыг заһабарилжа эхилжэ хаха ерэхэнь. Тээд мүнөө

аймагуудта ябажа хараха тарьяанай тоог, амбаар, склаудыг ехэл муу, задагай заһабарилжа байһаар. Зарим газарта амбаар склауд соогуурнь хулаана зумбараа гэхэ мэтэ нүхэ һу гаргажархинхай байна. Ивалгын Хурамхаанай аймагуудта ажыхнуудта үзэгдэнэ. Нёдоо Ивалгын ОПХ-гай суперэлитнэ репродукцийн үрэнэй участка дээрэнь тарбаган байрлаа горитой ургасыень һалгаһан һэн. Үнэндөө, зарим газар үдэһэн үрэнүүд хэдэн ургасын халгаана гэшэб. Эгээл тушаа анхархаар болоо.

Байһаа ондо республикын ажыхнууд эрхим шанарта шотагжуулагдаһан дээрэ репродукцийн үрэнэ ургуулаһан һайнаар хуряажэ абахын тэрэ эртэнһээ бүхы хэрэгтэй хүдэлмэри хэхэ ёһотой шайдахаар. Мүнөө һэ шанартай тарьяа ехээр ургуула абаал һаа, ажыхнууд ба ажамидарха байна ха юм.

К. САНКИР республикын үрэн инспекцийн началь

Дэлгүүр-шэнэ шэнжэнүүд

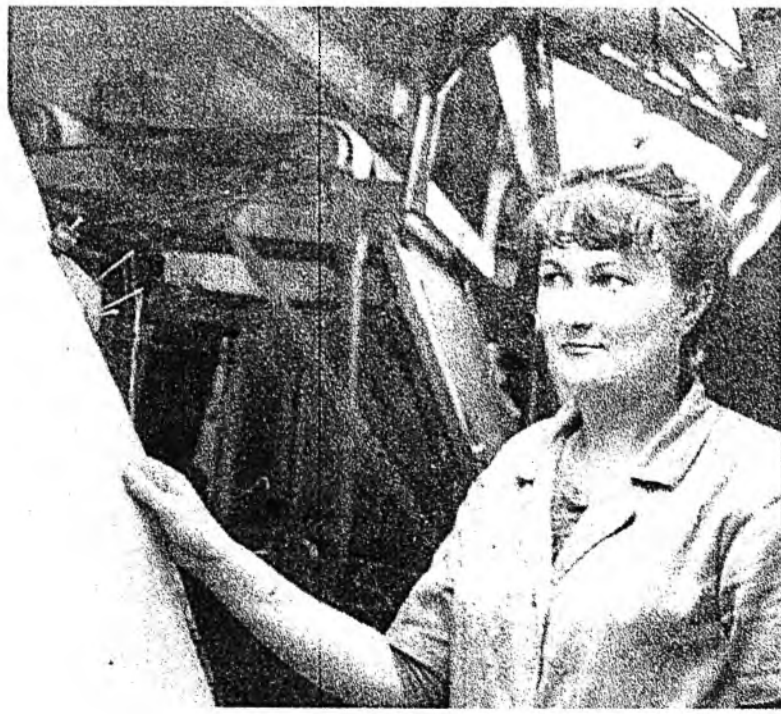
ЭРИЛТЭТЭЙ, ШАНАРТАЙ

Наталья Борисовна Поломошнова Улаан-Удын нарин сэмбын мануфактурын цэцэрлэгийн цехтэ 9 жэл хүдэлжэ ябана.

Тус предприятия һүүлэй үедэ хуа үнгэтэй "Сириус", улаан үнгэтэй "Сибирячка" гэжэ костюмай бүд Россия, хүрин үнгэтэй бүд Америкын, Канадын дэлгүүрнүүд дээрэ гаргажа эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н.Б. Поломошнова.

С. БАДДУЕВАЙ фото.

АМАРШАЛНАБДИ

Түмэр замай транспорт хүгжөөлгэдэ ехэ хубит оруулһанайнь ба үни удаан саг соо оролдо хэшээлтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Россин Федерацийн Президент Б.Н. Ельцин 1996 оной июлийн 27-ой Зарлигаар Улаан-Удын локомотив-вагон заһабарилгын заводой мүлигшэ БОЖЕДОМОВ Владимир Николаевиче "Эсэгэ Оронойгоо Үмэнэ Габьяатай байһанайнь түлөө хоёрдохы шатын" орденой медаль шагнаба.

Гүрэн түрын урда габьяатай байһанайнь ба үни удаан саг соо ашаг үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө Россин Федерацийн Президент Б.Н. Ельцин 1996 оной июлийн 27-ой Зарлигаар "Россин Федерацийн транспорт габьяата хүдэлмэрилэгшэ" гэхэн хүндэтэ нэрэ олгобо гэбэл:

КОРЕНЕВ Александр Степановичта - Улаан-Удын локомотив-вагон заһабарилгын заводой директор, ФЕЛЛЕР Виктор Николаевичта - Улаан-Удын локомотив-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Үбэлдэ хэр бэлдэнэбибди?

“ТЭТЫ” ГЭДЭГЭЭ НАНААД, ТЭБДЭЛ ЯАРАЛТАЙГААР...

“Гэр, байрын-коммунальна... 1996-97 онуудай намар-үбэлэй... бэлдэлгын ябаса тухай”

Буряад Республикын Гэр байрын-коммунальна ажахын комитетэй коллеги ная боложо үзэбэ. Үбэлдэ бэлдэлгын ябаса урда хэсгүүдэй энэ үеынхидэ орлодоо урагшагүй, онсо хэсгүүдэй байдал тогтоо гэрэн татаа тобшолол коллегини үедэ үзэбэ. Хэрбээ 1994 оной август харын байдалаар муниципальна гэр байрын фондун 69, 1995 оной энэл үедэ 28 процентнь үбэлдэ бэлэн болгодог байһан наа, мүнөө энэ тоо оройдоол 12 процентдэ хүрэнэ.

Хүйтэнэй сагта ухагүй, дулаагүй үлэхэгүйн тула тобшолоулашагүй ямар эмжээнүүд мүнөө абтаха болгодог? Үгэ хэлэгшэдэй хушамжа, дуралдал согсолоод үзэхэдэ, үдэршье саанань тобшолоулангүй, нимэ эмжээнүүд абтаха ёһотой.

1. Үбэлдэ бэлдэлгын хэсгүүдэй мүнөө болотор үзэгдэхгүй хааны, саг дары тоонол табиха. 2. Предприятия болон хэсгүүдэй хэр бэлдэжэ байһые үзэхэдэ, ажалда элсүүлхын тула планёрно үзүүлгын үзэгдэхэ шухала. 3. Олон аймагуудай гэр байрын-коммунальна ажахын эмжэрилгшэд аяар февраль, мартуунаа салин хүлээбэ байгүй. Аймагуудай захиргаанууд салин хүлэһие үзэбэ арга хургануудаа бэлдэрхэ ёһотой.

4. Байрын түлөө түлбэриэ түлэхэ аргагүй эрхэтэдые, бүхы түхэлэй зоориин предприятия, эмхинүүдые үбэлдэ бэлдэлгын хүдэлмэридэ хабадуулаха шухала.

- Гэр байрын-коммунальна ажахы ямаршье сагта тоомжогүй гэхэ гү, али хэрэгсэгдэдэггүй албануудай нэгэн байгаа юм, мүнөөшье тиимэ заидаа, - гээд, комитетэй түрүүлэгшэ В.А. Думнов абанаар тэмдэглэ хэн. - Урданайхидаа орходоо энэ албанай буришье хүшэр байдалда. Юубгэбэл, гэр байрын фондун оройдоол 10-15 процентые нотагай захиргаанууд дааж байдаг наа, мүнөө энэ тоо 90 процентдэ хүрэнэ. Тиибэшье байдалдаа голхороод, гомдоод, мүнүнэн хан үгы гээд, гараа хабсаргаад нууха аргамнай үгы. Вексельнэ болон хоорондын тоосоонуудай, андалдаа - нэлгэдээнэй гурим хэрэглэн, үбэлдэ бэлдэлгын ябасые шууд түргэдэхэ шухала.

Комитетэй үйлэдбэриин-техничекэ таһагай начальник В.Н. Ботогоев тобшо элдхэл хэхэдэ, үбэлдэ бэлдэлгын талаар илангаяа хойнотолгодо ороһон Ивалгын, Загарайн, Кабанскын, Сэлэнгын, Хориин аймагуудтахи байдал тушаа онсолон тогтоо. Тиихэдэе муниципальна гэр байрын фонд, котельнүүд, дулаанай сетьнүүд, уха дамжуулагч соргонууд бүрин түхэлдөө хэр хүргэгдөөб гэжэ гудорхой гооноуудаар харуулба. Шулуун нүүрхэнэй шанарын тэрэ зандаһь үлөөхэ зорилготойгоор ЖКХ-гай предприятияуд энэ түлшэ бэлдэлгыс августын 1-һээ эхилдэг юм. Хүйтэнэй хаһада дээрээ ортолгоной болохогүйн, онсо байдалай тогтохогүйн тула эмхидхэлэй, элсүүлхы ажалаа

эридэбхижүүлээгүйдэ аргагүй гэжэ В.Н. Ботогоев тэмдэглэбэ.

Выдрино нууринай ЖКХ-гай олон халбарита предприятияин начальник Ю.Г. Марейчев үгэ хэлэхэдэ, февраль харын салин найнай түлэгдэбэ гээбэ. Энергетическэ албан үгы хэгдэе шахуу гэхэ гү, али 12 электригэй 1-ниинь лэ хүдэлхөөр үлөө. Дулаанай сетьнүүдтэ оройдоол 2 гагнууршантайбди. Мүнгэ номолхо талаар 2 миллиард 200 мянган түхэриг орохо ёһотой наа, оройдоол 242 миллион түхэриг ороо. Нуураһагай, медициннын эмхи зургаанууд, сэрэгэй часть, бюджетнэ бусадшье эмхинүүд зайн галай, дулаанай элшэ хүсэнэй түлөө түлбэрээ оруулнагүй. Соргонуудые худалдажа абахын тула шифер худалдан абаха дуратайшуулыс бэлдэрнэбди. Иймэл янзаар үбэлдөө орохонмай, - гэжэ Ю.К. Марейчев хэлэбэ.

- Зарим тэдэ материалнууд 1 миллион гаран түхэригтэ худалдан абгаа. Шифер, цемент биини. Котельнүүд түгэс бэлэн. Гэбэшье түрүүлшын үеэр 40-42 мянган тонно шулуун нүүрхэн хэрэгтэй наа, мүнөө гансашье тонно үгы, - гэжэ Кабанскын аймагай захиргаанай дэргэдэхи ЖКХ-гай түлөөлэгшэ Н.М. Любимский хэлэбэ.

В.А. Думнов ажаглалта хэхэдэ, түлшэгүйбди гээд нуухагүй, түгшын уурхайтай хэлсэжэ, цемент, шифер гэхэ мэтээр андалдажа абатгы гээбэ. Бин байһан мүнгэе гансал салин хүлээбэ түлөө, үйлэдбэриин хэрэгүүдые вексельнүүдээр, андалдаа - нэлгэдээнэй гуримаар бэлүүлэхэ гэжэ Виктор Леонидович тэмдэглэбэ.

Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээнэй, Ивалгын ЖКХ-гай

предприятинуудай начальнигууд В.Г. Жерлов, Ю.С. Киселев, тус аймагай электрическэ сетьнүүдэй начальник Н.И. Бурлаков, Ивалгын аймагай захиргаанай дэргэдэхи ЖКХ-гай түлөөлэгшэ М.Ш. Люшеев гэгшэдэй үгэ хэлэхэдэ, аймагуудай захиргаануудай зүгһөө ЖКХ-гай албанда анхарал багаар хандуулаһана гэжэ эли хэн. Олон тээ капитална захибарилгын, сантехничекэ, бусадшье хүдэлмэринүүд огто хэгдээгүй. Хоорондоо мүнгоор бэшэ, ямар нэгэн ондоо аргаар тоосолог бодотоор хэрэглэгдэнгүй. Хүн зоной зүгһөө түлбэриин ороогүй ушарһаа ехэл олон юумэн хэгдэнгүй үлэнэ. Жэшээлбэл, Загарайн аймагай хэрэглэгшэд дулаанай элшэ хүсэнэй түлөө 2,5 миллиард, зайн галай түлөө 940 миллион түхэриг үлгэй юм.

- Түлшын хаһын эхилтэр бүхы хэрэглэгшэдтэ хандуула хэгты. Түлөөгүй зондо зайн гал, дулаа оруулагдахагүй... Хүдөөгэйхид мүнгэгүйдөө наа, үхэр малаа худалдажа байгаад, түлбэриэ оруулаг лэ. Гэр байрын жасые ажаһууһадай ооһэдэнь хангалгада дамжуулахаар болоо, - гэрэн ханамжашье хэлэгдэбэ.

Гусиноозёрск хотодо байдал үдэрһөө үдэртэ орёо болохоор. Шахтёрнуудай буһалгаалхын хажуугаар “Водоканал” предприятия стачком байгуулаад, саг зуура уха үгэхээ болёод байна. Эдэ үдэрнүүдтэ хотын хаһад хуби ухагүй байгаа. Тус эмхиин, мүн дулаанай сетьнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хаһад жэл соо салингаа абанагүй. Буһалгаа татахан, ойлгосотой. Гэбэшье аймагай, хотын захиргаанууд салин түлэлгыс гуримшуулжа, хүн зоние ухаар

хангалгыс саашадаа таһалдуулахагүй гэрэн тобшолол хэгдэбэ.

Энээдэбэ хүрэмөөршье баримтанууд дурдагдаа. Жэшээлбэл, Хориин ЖКХ-гай предприятияин начальник В.Д. Ланцовой мэдүүлхэнэй ёһоор, тус предприятияин налог саг соонь түлөөгүй ушарһаа налогово органууд автотранспорт болон бусад эдыень налогой орондо татажа абаха гээ юм ха.

- Автотранспорт хэнэй зоориб? Захиргаанай. Захиргаанайхид ооһэдэнтөө зоориие ооһэдтөө буляжа абаханмай гэхэдэ, яана гэшнэб? - гэжэ комитетэй түлөөлэгшэ Н.И. Бизюкинэй ажаглалта хэхэдэнь, үнэхөөрөөшье ажахы-үйлэдбэриин хэрэгүүдтэ жэгтэй ушарнууд заримдаа болодог гэжэ бодогдоо хэн.

- Ухагүй, дулаагүй ажаמידархын аргагүй. Тиимэлээ итэнэ барилга, болбосон түхэлтэй болгохо гэхэ мэтыс хойшонь орхёод, үбэлдэ бэлдэлгэдэ үсэдөөр ороогүй наамнай, хохидолто хойшологонуудтай байхань эли. Эндэ нотагай ооһэдэнь хүтэлбэриин захиргаануудай гулваанар, ЖКХ-нуудай п р е д п р и я т и н у д ы е хүтэлбэрилэгшэд гол харюусалгатай, - гэжэ комитетэй түрүүлэгшэ түгэсхэдэнь онсолон тобшолобэ.

... Энэ хоорэлдөө шагнахадаа, газамнай зунай зулгыс хаһашье нааны, үбэлэй шэрүүн амисхаал шорга руу хүйтэ даһандал ханалдаа бэлэй. “Тэты” гэдэгээ ханалда, тэбдэл яаралтайгаар үбэлдөө бэлдэдэг наа... Ажахын х ү т э л б э р и л э г ш э д э й аалидуулангүй хүдэлмэриэс ябуулахадань энэ зүблөөн бодото түдхисэ боложо үгэхэ бээ гэжэ найдахаһаа ондоо юун байхаб.

Г. ДАШЕЕВА.

АРНА ЭЛДЭДЭГ ЦЕХТЭ

Сибирин технологическа университет энэ элдэдэг цехтэй юм. Эндэ хүйтэнэй, жэжэ ангай арһан элдэдэг болгодоно. Арһан элдэдэг технологииндээ гарай эмжэлтэдые университеттэ үзэхын тула бодото хэрэг гэдэ хургаа шухала.

хүдэлмэринүүд ехэнхидэе туршагдажа нэбтэрүүлэгдэдэг. Эндэ наа цехтэй хүтэлбэрилэгшэ, арһанай технологиин кафедрые даагша В.С. Думновай ударидалга доро зохёогдоһон экологическа сэдэр аргаар дублени хэгдэдэг болобо.

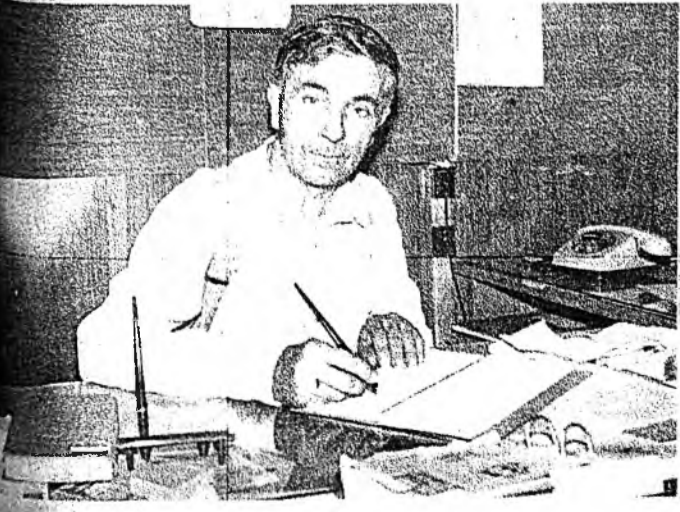
Энэ цехтэ оюугад нуураһагай практика гаража, дипломно хүдэлмэри бэлдэдэг юм.

Ажалдаа оролдосотой технолог Н.В. Советкин, үйлэдбэриие даагша О.И.

Хониной 4 дүрбэлжэн дециметр арһан - 500 түхэриг, норкын 1 дүрбэлжэн дециметр арһан - 1,5 мянган, үнэгшэй ба сэнхир үнэгшэй нэгэ арһан - 36 мянган түхэригтэ. Хэрбээ ангай гү, али малай арһан элдүүлхэ хүсэлтэй наа, технологическа университеттэй арһан элдэдэг цехтэ хандажа болоно.

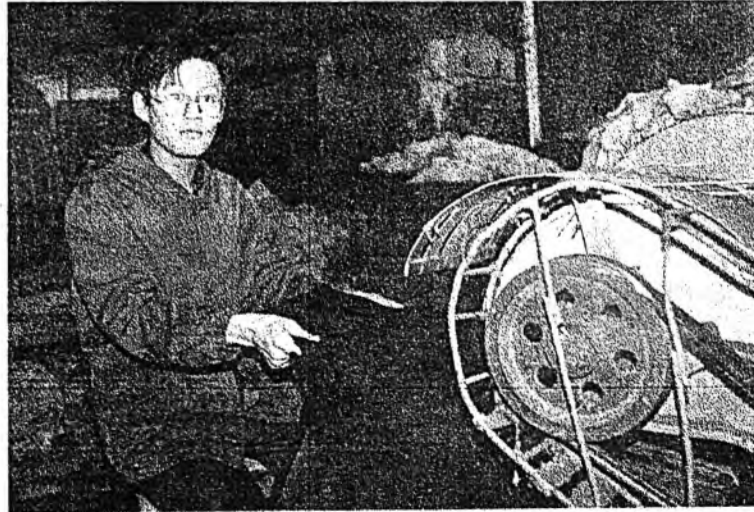
Б. ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ. ЗУРАГУУДАДЭЭРЭ: арһанай технологиин кафедрые даагша В.С. Думнов; 5-даху курсын оюутан А. Намогоев; (зүүн гарһаа): 4-дэху курсын оюутан С. Прянина, А.Кучинова, А. Карлов. М. ШАНТАКОВОЙ фото.

Евсикова, хүдэлмэрилэгшэд Д.А. Маркеев, Д.Б. Бадмаева гэгшэд хэдэн жэлэй туршада энэ хүдэлнэ. Цехтэ эрдэмэй элдэб туршалгануудые хэхын хажуугаар хүн зонһоо ороһон, колхозуудай тушаанан арһан элдэдэдэг. Жэшээнь, Бэшижэрэй аймагай “Охин-Булаг” ажахы зорюуга хэлсээ баталжа, саг үргэлжэ түүхэй эд - арһа асардаг болонхой.

Элдэгдэһэн арһан будагдана. Зүгоор будалгын түхээрэлгын эбдэрһэн ушарһаа үни удаан хүдэлгэгдэнгүй байһанаа мүнөө ашаглагдажа эхилэбэ.

Мүнөө дээрээ иимэ сэйгүүдээр арһан элдэгдэнэ гээбэ:

Түрэл хэлэмнай - түшээг хэшигэнай

сэдхэлээ хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Тийгээгүй болбол К. Д. Ушинскийн хэлэгшээр: "Арад зонгой удха эхигүй арад - ухаан бодолгүй бэсэдэл" болохоннай дүтэлжэл байхан хэбэртэй.

хүн түрэлтэнэй нангин хайхан ёно заншалнуудые, алтан хургаалнуудые, абари зангые аятай гобор үргэн абажа ябадаг хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гэшээ тон шухала гэлэн ойлгосоо би бодожо байганинь хайшаалтай.

шэглэлые үшөө хэрэглэжэ байнаарбди. Энээнине унжагайруулангүй, эрид хубилгаха гэлэн ажал үргэнөөр ябуулагдажа эхилхэ ёготой.

ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭЭР

ерээдүйн түлөө энэ хүндэ ашаае мүрдээрээ үргэн саашаа дабшаха гэшээ мүнөөнэй залуушуудда баһал хэрэгтэйхэн лэ юм аабдаа гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

хэрэглэжэ, ургажа ябаһан үетэнөө хүмүүжүүлхэ гэшээ арадай эрдэм болбосоролой, хургуулинуудай тон шухала уялга гэжэ ойлгохо ёготойбди.

гэхэдэ, Росси, Монгол, Хитад гүрэнүүдэй хоорондохил хилэ дээрэ нэмжылхэн манай республикын үндэһэн арадай түүхэ, соёл, саашанхи хүгжэлтэ, урда зүгһөө үргэнөөр таранан Буддын шажанай, баруун зүгһөө буужа ерлэн үндэһэн адартанай хүгжэлтэ ба хойто зүгтэй холбоотой бөө мүргэлэй нүлөөн доро хоодоо байха ха юм даа.

Буряад арадай, илангаяа залуушуудай, түрэл хэлэндээ, тэрэнэй саашанхи хүгжэлтэ, хуби заяан тухай балай ехэ наһалаа табидаггүй, ханагаа зободоггүй ушарай нэгэ шалтагаанинь гэхэдэ - мүнөө байхан эрдэм хуралсаалай онол аргуудые хургуулида хэрэглэлэ болонго.

Мүнөө республикымнай хургуулида хэрэглэгдэдэг эрдэм хуралсаалай шэглэл сагай эрилтэдэ, демократин замда гараһан олонитэдэ, гүрэн түрэдэ, олон халбаритай үйлдэбэридэ - таарахаяа болонһонинь эли болонхой.

Мүнөө республикымнай хургуулинуудта түрэл хэлэ бэшэгэ үзэхэ талаар нилээд ехэ ажал хэгдээ, хэгдэжэнь байна.

Гэхэтэй хамта яһатан хоорондохил харилсаанда, имагал үндэһэн арадайнгаа ба

шудална ха юмбиди. Эндэ нэн түрүүн грамматика, синтаксис гэлэн бүлэгүүд, мэдүүлэл, үгэнүүдэй зүб бэшэлгэ, орёо хүндэ дүримүүд гэхэлээ эхилээд түрүү хуурида табигданхай.

Мүнөө хургуулинуудта хэрэглэгдэжэ байһан "Педагогикын хэмжээ ябуулануудые" хубилгаагүй, шэнэ онол аргуудые нэбтэрүүлээгүй наамнай - хэлэ бэшэгэ хэргэжэ гэлэн урда доро ябуулагдажа байһан мүнөөнэй ажалээжээтэ хоһон урда болоод лэ дүүрэхээ.

С. ЧАГДУРОВ, профессор, БГУ-гай үндэһэн хургуулинуудай лабораторине даагша.

Арадай багша алдартай

нотагые сэдхэлдээ дүтөөр наһан, урин дулаан үгэнүүдээр дурсан хөөржэ ябадаг. Захааминай хүнүүдээр, илангаяа хуушанайнгаа танил нүхэдөө уулзахадаа, юундэшьеб доосооми уударан,

гэнгүй шолшогонин урдажа байһан Хэнгэргэ горхонине, һуниин тосхоние гоёшооһоор Саянска үйлсэдэ оршодог Дамдиновтанайда хүрээбди. Доржо Дашима хоёр Мухар-Шэбэрэй аймагай Суула

дуунина мүнөөшье шэхэндэм дуулдаж байдаг: ...Адуутайш эндүүтэйш ябажархёо наам, Абал эжымнил хүлисүүжэн... Энэ дуунай аялдаа үлгыдүүлэн, хургуулингаа

ОЛОНОЙ ОМОГОРХОЛ

ехэл гоё болодог. Тэндэхи бүхы һонинине дуулаха, ажал хэрэгүүдээрнэ һонирхохо хүсэл түрэдэг, гэжэ Даша-Доржо Бальжинимаевич хоёрөө бэлэй. Үнэхөөрөөшье, энэ багша сэхээ хэлэһэн байгаа.

нотагай зон. Даша-Доржо Бальжинимаевичтан Суулагын хургуулида ажалаһан хадаа Доржо Дашима хоёрой багшанар болоно.

жэлнүүдые, эхэ нотагаа, наһан урбан хуунабди. Валентина Гырыловна хани нүхэрэйнгөө дуулахыень шагнан, нодонһоо уһа дуһалуулан хууна. Эдэ дуһалнууд баһал орын удхатай гэшээ. Эдэ олон жэлнүүд соо баяраа, уйдхараа хубаалдан, олон дабаануудые хамта даһан ябаһан хүнүүдтэ баярайшые, гунигтайшые дуһалууд гэжэ байхал ха юм.

Убэлэй сэлмэг үдэшэ. Отгоргойн өборһоо арбан табанай нара маанадые һонирхон шэртэнэ. Санжай-Ханда Дармаева бидэ хоёр хүндэтэ багшанартаа, тийхэдэ баһал "Аршаан" дээрэ амаржа байһан Охор-Шэбэрэй хургуулин буряад хэлэнэй багша Галина Гомбоевна Толгоева гэгшэд арбан табанай нарын толон доро аржылдан хууһан үндэр томо нарһадые, Саяан хадануудые, үбэлэнь

Дашима Гылыковна Аршаанай гимназин буряад хэлэнэй багша. Галина Гомбоевна бидэ хоёр Дашима Гылыковнатой хамта рейтинговэ курсануудта ябаа хэмди. Юртэсын жам ёһоор, нара зүб эрьдэлэһэн сахарин мэтээр, бэе бэе дам дамаа таниха имэл хүнүүд Доржо Дамдиновтай уужам байһан соо хүхилдэн, үбэлэй ута үдэшые мэдэншьегүй үнгэргөө хэмди.

Санжай-Ханда шэнэ шүлэгүүдээ багшанартаа зориулан уншаба. Эндэл Мухар-Шэбэрэй Цыден-Еши гэжэ залуу хубуун маанадые ехэл элээлгэбэ. Түрүүн Санжай-Хандын шүлэгүүдые хайшаан, үнэхөөрөө өһөдөө бэшээ гэшээ гүт, тэнээрээ шүлэг бэшэдэг гүт гэхэ мэтээр һонирхон хуугараа,

үгы, энэ минии багша юундэ гэгтэ танай багша болошохо юм гэжэ гайхажа оробо.

Далаад онуудта Захаамица ажалахадаа, манай багша байгаа, удаань наяд онуудта Мухар-Шэбэрэгэ хүдэлхэдөө, шинии багша болоо ха юм, гэжэ залуу нүхэртэ арайхан ойлгуулбабди.

Валентина Гырыловна ажабайдал, ухибүүд тухайгаа, мүн шабинараа дурсан, эхэ мэтэ энхэргэн гоёор хөөрэнэ.

Валентина Гырыловна, хорёод жэлэй саада тээ маанайндаа урда хэшээл үгэдэгһөө ехэшые хубилаагүй, тэрэл хайхан заандаа үлөөлтэ! - гэхэдэмнай, энэбхилэн:

Даша-Доржонин хайнаар абаад ябаһа ха юм даа! - гэнэ. Үнэхөөрөөшье, эбтэй эетэй бүдэ, багшанарай багшанар байха гэшээ тон лэ хүндэтэй, дэмбэрэлтэй гэшээл.

Х. ДАМПИЛОВА, Захааминай аймаг.

АЛЕКСАНДР ДЕХАНОВ Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээнэй хүүгэдэй спортын хургуулида тренерээр хүдэлдэг юм. Эндэ хүдэлжэ байха үедөө тэрэ олон хурагшадые, тэдэнэй тоодо залуушуулай болон эхэнэрнүүдэй дундаһаа дэлхэйн чемпионка Светлана Теслевае, Россин спортын мастернууд Надежда Телегинае, Олег Трофимовые хурган хүмүүжүүлһэн байна. Тиигэжэ тэрэ Россин габьяата тренерэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

А. Деханов оороо манай республикын бэлэгтэй бэрхэ хүндэ атледүүдэй нэгэн байһан юм. Эсэгынгээ—Сергей Ивановичай хүтэлбэри дорой СССР-эй спортын мастер болоо хэн. Харин мүнөө пауэрлифтингээр дэлхэйн Кубогта хүртэһэн, Европын чемпионатта хоёрдохи хуури эзэлһэн, уласхоорондын ехэ ехэ мурьсоонүүдтэ, тэрэ тоодо "Гран-При" шанда хүртэхын тулоо Урда Африкын Республикада үнгэргэгдэһэн нааданда илаһан, тиихэдэ дэлхэйн рекорд тогтооһон намтартай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уласхоорондын классай спортын мастер, Россин габьяата тренер Александр Деханов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТОБШОХОНООР...

БАРИЛДААН. Залуушуулай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар дэлхэйн түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсоон үсэгдээр Москвада нээгдэбэ. Нютагаймнай хүбүүн Нима Нимаев 58 килограммай шэгнүүртэ барилдана. Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүрэй дунда хургуулида хуража байжа үедөө эдир хүбүүхэн тренер Олег Цыдышовэй хүтэлбэри дорой барилдаанай шюусатай танилсаа хэн. Тиин мүнөө жэлдэ тренернүүд Геннадий Махугов, Илья Гармаев гэгшэдэй хүтэлбэри дорой Улаан-Үдын гарнизонной сэрэгэй алба хаагша, спортын мастер Нима Нимаев эдиршүүлэй дундаһаа ороной чемпионной нэрэ зэргэдэ хүртөө хэн. Бэлэгтэй бэрхэ залуу хүбүүндэ энэ ехэ мурьсоондэ амжалта туйлахыен хүсэе.

НУР ХАРБАЛГА. Залуушуулай дунда ороной түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсоон найхан Орёл хотодо дүүрбэ. Зүүн Сибириин технологическа университетэй оюутан, спортын мастер Дарима Ильионова басагадай дундаһаа хоёрдохи хуури эзэлжэ, мүнгэн медаляар шагнагдаа. Тиигэжэ тэрэ августын һүүл багта Голландида үнгэргэгдэхэ Европын чемпионатта хабаадаха эрхэдэ хүртөө. Мүнөө Д. Ильионова Москва шадархи Новогорск хотодо хуралсал хорилго хэжэ байна. Энэ жэл нютагаймнай басагандэ урагшатай байгаа гээд тэмдэглэлтэй. Ушарын гэхэдэ, тэрэ конкурсдо илажа, США-гай Атланта хотодо үнгэргэгдэхэ XXVI Олимпиин наада хараха хүндэдэ хүртөө бэлэй.

БОКС. Эрэшүүлэй дунда боксоор Россин түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсоон Екатеринбург хотодо болобо. Спортын мастернууд Э. Сулгумов, А. Абралов, Б. Ригчинов, В. Федяев, Ж. Бадмаев,

А. Путинский гэгшэд республикынгаа нэрэ хүндые хамгаадаа хэн. Сэхыен хэлэхэдэ, боксернууднай хангалтагүй хорилго бэлэдхэлтэй байжа, урагшгагүдөө. Зүүн Сибириин технологическа университетэй оюутан Андрей Абралов 48 килограммай шэгнүүртэ 5-дахи хуурида гараба.

ШАТАР. Россин Федерациин түрүү хуури эзэлхын түлөө хахад финалай мурьсоон Новосибирск хотодо эмхидхэгдэ. 28 шатаршад, тэрэ тоодо 2 гроссмейстер, уласхоорондын хэдэн мастер энэ мурьсоондэ хабаадаһан байгаа. Манай республикын нэрэ хүндые 4 хүн хамгаалба. Эдэнэй дундаһаа эгээл залуу спортын мастера кандидат Баатар Самбуев 9-һөө 6 очко абажа, эрхим зургаанай тоодо ороһон байха юм. Энэнь эдир шатаршанаймнай ээлжээтэ ехэ амжалта гээшэ. Бага наһанай эдиршүүлэй дундаһаа тэрэ Россин Федераци дотор хоёрдохи хуури эзэлжэ, 14 хүртэр наһатайшуулай гэхэ гү, али кадүүдэй дунда Кипртэ үнгэргэгдэһэн бүхэдэлхэйн Олимпиадада хабаадаһан байгаа.

ФУТБОЛ. Республикын Кубогта хүртэхын түлөө мурьсоон үнгэргэгшэ амаралтын үдэр болобо. Түгсхэлэй нааданда "Теловик", "Мостовик" команданууд уулзаһан байна. 50-дахаяа үнгэргэгдэһэн мурьсоондэ "Теловик" команда 3:1 тоотойгоор илалта туйлаа. Тиигэжэ тэдэ табадахая удаа дараалан иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха юм. Эндэ Алексей Петров, Иван Мирошниченко, Андрей Мамонтов гэгшэд бүмбэгэ сохижо оруулаһан байна. Энэ амжалтада тренер Сергей Шалышкин ехэ габьяатай.

Футболоор республикын түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсоон үргэлжэлдөөр, очкотой болон "Теловик" команда түрүүлжэ яһан. Ээлжээтэ нааданда Гусиноозерскын "Шахтер" 3:0 тоотойгоор илаһан "Импульс" хоёрдохи хуури эзэлнэ.

КИК-БОКСИНГ. Спортын энэ зүйлөөр манай республикын түлөөлэгшэд яһала амжалтагшэ юм. Эрэшүүлэй дунда дэлхэйн болон Европын чемпионатууд хабаадаһан хүнүүд бии. Бадмаев, Юрий Салдаев, Баулахинов гэгшэд ороной түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсоондэ шангуудта хүртэһэн байгаа. Залуушуулай дундаһаа Алексей Витченко, Олег Дорохов, Алексей Сорокин гэгшэд илалта туйлажа командаяа хоёрдохи хуурида гаргаа хэн. Тиин мүнөө эрэшүүлнай наһар Югославия үнгэргэгдэхэ байһан Европын чемпионатта бэлдэжэ байна.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Олимпиин нааданай дүүрээшэ наань, спортын зүйлүүдээр мурьсоонүүдэ замхангагүй. Холон зайда уридалгаар коммерческа мурьсоонүүдэ Италида, Францида үнгэргэгдэнэ. Эр мурьсоонүүдтэ Зүүн Сибириин технологическа университетэй оюутан, уласхоорондын классай спортын мастер Анастасия Данчинова хабаадахада, ехэ амжалта туйлана. Түүрүүн тэрэ марафоновой хахад зайда гэхэ гү, али 21 километр 97,5 метр зайда урилдахада, 1 час 14 минута 02 секунда саг харуулжа илалта туйлаа хэн. Удаань 10 километрэй зайе 33 минута 30 секунда соо гатажа, хурал медаляар шагнагдаһан байгаа. Эдэ үдэрнүүдтэ тэрэ Францида уридалгаанай харгы дээрэ хурдан сүлхээ туршалсана.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ

Футбол

ЗОНО СООГОО ШАЛГАРБА

Эдиршүүлэй дунда "Архан бумбэгэ-96" гэһэн зонин мурьсоон Находко хотодо үнгэргэгдэһэн байгаа. Зонин нааданда Улаан-Үдын 49-дэхи хургуулин дэргэдэхи "Солонго" клубай команда хабаадаба.

13-һаа дэснэ бэшэ наһатай хүбүүднэй эрхим бэлэдхэлтэй футболистнууд боложо ябаһанаа харуулаа. Тренер Гончик Барбаенай хургадаг хүбүүднэй түрүүшынгээ наада Хабаровска хизаарай командатай үнгэргэһэн байгаа. Тиихэдэ талмайн эзэдые 5:0 тоотойгоор илажа, урма баяраар халиһыен хэлэлсэгүй ааб даа. Эдир футболистнууднай удаадахи хоёр уулзалгадаа Находкын, Приморин хизаарай командануудые 1:0, 4:0 тоотойгоор илажа, түгсхэлэй нааданда Биробиджанай футболистнуудтай уулзаба.

Эдир футболистнууднай үетэнөө 2:1 тоотойгоор шүүхэдэ, Россин мурьсоондэ хабаадаха нүтөвкөдө хүртөө.

Командын гэгшүүд, вратарь Роман Галимов, хамгаалагша Сергей Порфирьев, довтологшо Владимир Золотарев гэгшэд мурьсоондэ эрхим футболистнууд гэгдэн нютагаа бусаба.

Байгша оной августын 12-т Псков хотодо хургуулинудай футболой клубуудай дунда бүхэроссин мурьсоон эхилэ.

"Архан бумбэгэ-96" гэһэн бүхэроссин нааданда хүбүүдэймнай ошоо болоходонь, мүнгэн дутагдажа туһаламжа үзүүлэ сибсорнуудые бэдэрхэ багта болобо. Эдэнэрэй зонин нааданда мордоходой "Мотом", "Импульс" мунгэ туһалаа хэн.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ

Хайрата эхынь наһа барилда ушараар Буряад Республикын Президентын Правительствын аппарат урды республикын Министруудай Соведэй Хэрэгүүдые эрхилдэ байһан Суегин Иван Петровичто гүнзэгэ шанга гашуудалаа мэдүүлнэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор А. Л. АНГАРХАЕВ.

РЕДАКЦИОННО-КОМПЬЮТЕР С. Д. РИПЧИНОВ (редакторай орлогшын), Б.-М. ЖИГЖИТОВ (харюусалгата секретарь), Р. Б. ГАРМАЕВ (Буряад Республикын Президентин ба Правительствын аппарат), Д. Д. СУМЦАРОВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудые даагнад: Г. Х. ДАНЦЕВА, Ц. Ц. ДОНДОНОВ, С. Д. ОЧИНРОВ, Т. В. САМБЯЛОВА, В. И. ПИИГАЕВ. (хэбтүгэй директор).

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ, Каландаршвиллин үйлсэ, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хууданан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 4296. Хэблэлдэ туһаагдаһан саг 17.00.

"Республиканска типографи" гэһэн АО-до газетэ хэблэгдэ. Директорэйнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ № 7825.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариатай - 2-62-62, таһагууд: нийтэ политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социальн-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлтой, эрдэмэй болон хургуулинудай - 2-60-21, (даагшань), 2-57-63, 42-19; Закаменскда - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтерин - 2-23-67, вахта - 2-35-95.